

DE VLAAMSE MINISTER VAN VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN
FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - (voor)ontwerp besluit van de Vlaamse Regering waarbij de storm en de rukwinden met een lokaal karakter die hebben plaatsgevonden tussen 9 en 15 maart 2019 als een algemene ramp worden beschouwd en waarbij de geografische uitgestrektheid van deze ramp wordt afgebakend
- definitieve goedkeuring

Samenvatting

Tussen 9 en 15 maart 2019 hebben zich op verschillende locaties in Vlaanderen storm en hevige rukwinden met lokaal karakter voorgedaan.

Deze schadelijke weersverschijnselen werden afgetoetst aan de erkenningscriteria tot algemene ramp:

- **Stormwinden** met minstens een windsnelheid van 120 kilometer per uur worden als algemene ramp erkend. Het Vlaams Rampenfonds beoordeelt de omvang van stormwinden met metingen door het KMI in het meest nabijgelegen anemometrische station.

- **Rukwinden met een lokaal karakter** die ten minste beantwoorden aan klasse F2 op de schaal van FUJITA worden als algemene ramp erkend.

Het Vlaams Rampenfonds beoordeelt de omvang van rukwinden met lokaal karakter aan de hand van:

- 1° metingen door het KMI;
- 2° de schaal van Fujita;
- 3° waarnemingen op het terrein;
- 4° fotomateriaal van de getroffen gemeenten en schadelijders.

Op basis van deze analyse blijkt dat voor de stormwinden en hevige rukwinden met lokaal karakter die zich hebben voorgedaan tussen 9 en 15 maart 2019 er 85 gemeenten voldoen aan de erkenningscriteria tot algemene ramp, met name: Aalst, Aalter, Antwerpen, Assenede, Balen, Beveren, Boechout, Bonheiden, Boortmeerbeek, Bornem, Brasschaat, Brecht, Brugge, Buggenhout, Damme, Deinze, Dendermonde, Duffel, Edegem, Eeklo, Essen, Evergem, Geel, Gent, Gistel, Haacht, Hamme, Hasselt, Heist-op-den-Berg, Herenthout, Holsbeek, Hooglede, Hoogstraten, Jabbeke, Kalmthout, Kapellen, Keerbergen, Kontich, Kortenberg, Laakdal, Laarne, Lebbeke, Lier, Lint, Lochristi, Lokeren, Maldegem, Mechelen, Meerhout, Merchtem, Merelbeke, Meulebeke, Moerbeke, Mol, Niel, Nijlen, Olen, Oostkamp, Opwijk, Oud-Turnhout, Putte, Puurs – Sint- Amands, Ranst, Rijkevorsel, Rotselaar, Schoten, St Gillis Waas, St Katelijne Waver, Sint- Niklaas, Sint-Truiden, Stabroek, Steenokkerzeel,

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van besluit heeft betrekking op beleidsdomein Kanselarij en Bestuur.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting werd aangevraagd op 15 november 2019.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd gegeven op 8 augustus 2019.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering

Tussen 9 en 15 maart 2019 hebben zich op verschillende locaties in Vlaanderen storm en hevige lokale rukwinden voorgedaan. Voor deze schadelijke weersverschijnselen is bij het Vlaams Rampenfonds een onderzoek naar de eventuele erkenning als algemene ramp uitgevoerd.

Het decreet van 3 juni 2016 betreffende de tegemoetkoming voor schade, aangericht door algemene rampen in het Vlaamse Gewest vormt de basis voor de erkenning van schadelijke weersverschijnselen. De artikelen 2 tot en met 11 van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 december 2016 tot uitvoering van dit decreet vullen de erkenningsvoorwaarden van een schadelijk weersverschijnsel tot algemene ramp in.

2. De erkenningscriteria

Stormwinden met minstens een windsnelheid van 120 kilometer per uur worden als algemene ramp erkend.

Het Vlaams Rampenfonds beoordeelt de omvang van stormwinden met metingen door het KMI in het meest nabijgelegen anemometrische station.

Rukwinden met een lokaal karakter die ten minste beantwoorden aan klasse F2 op de schaal van FUJITA worden als algemene ramp erkend.

Het Vlaams Rampenfonds beoordeelt de omvang van rukwinden met lokaal karakter aan de hand van:

- 1° metingen door het KMI;
- 2° de schaal van Fujita;
- 3° waarnemingen op het terrein;
- 4° fotomateriaal van de getroffen gemeenten en schadelijders.

3. Procedure tot erkenning

De gemeenten kunnen tot 60 dagen nadat een uitzonderlijk natuurverschijnsel zich op hun grondgebied heeft voorgedaan een aanvraag tot erkenning indienen. Aan de gemeenten wordt hiervoor gevraagd de raming van het aantal getroffen en de aard van het schadelijke weersverschijnsel en de schatting van het schadebedrag aan het Vlaams Rampenfonds over te maken.

Vervolgens wordt de lijst met getroffen gemeenten, die een erkenningsaanvraag hebben ingediend, voor advies overgemaakt aan de betrokken wetenschappelijke instanties. Deze onderzoeken of de fenomenen voldoen aan de erkenningscriteria, zoals bepaald bij de artikelen 2 tot en met 11 van voormeld besluit van de Vlaamse Regering.

Het KMI heeft een adviesbevoegdheid als het weersverschijnsel "stormwinden" betreft. "Rukwinden met een lokaal karakter" vereisen zowel een advies van het KMI als een onderzoek aan de hand van fotomateriaal door het Vlaams Rampenfonds.

Voor de gemeenten die voldoen aan de erkenningscriteria wordt een erkenningsdossier opgemaakt. Na goedkeuring door de Vlaamse Regering volgt de publicatie in het Belgisch Staatsblad. Vanaf de publicatie hebben de getroffen drie maanden de tijd om een dossier bij het Vlaams Rampenfonds in te dienen. Het Vlaams Rampenfonds kijkt de dossiers na op volledigheid, vraagt een deskundig onderzoek en stelt het vergoedingsbesluit op. Na verzending van dit besluit aan de schadelijder, wordt opdracht gegeven aan het Vlaams Fonds voor de Lastendelging (VFLD) om tot uitbetaling over te gaan.

4. Beknopte historiek en analyse van dit dossier

De periode tussen 9 en 15 maart 2019 was een zeer winderige periode met stormdepressie en heftige windstoten voor het ganse Belgische grondgebied, met windschade op talrijke plaatsen.

De gemeenten kregen tot 10 mei 2019, dus binnen de 60 dagen, de tijd om een aanvraag tot erkenning als algemene ramp in te dienen bij het Vlaams Rampenfonds. De gemeenten Lummen, Grimbergen en Scherpenheuvel – Zichem dienen een laattijdige aanvraag in en worden bijgevolg niet opgenomen in de lijst van de te onderzoeken gemeenten.

Op 21 mei 2019 heeft het Vlaams Rampenfonds een adviesaanvraag ingediend bij het KMI. Het wetenschappelijk advies werd ontvangen op 4 juni 2019.

Op basis van de analyse van het ontvangen advies van het KMI en het aanvullend bijkomend onderzoek verricht door het Vlaams Rampenfonds kan het volgende geconcludeerd worden.

Uit het wetenschappelijk advies van het KMI is gebleken dat de vereiste 120 km/u, om voor erkenning in aanmerking te komen voor stormwinden, enkel te **Stabroek** werd gehaald. Er werden immers windstoten van 122 km/h vastgesteld in het meetpunt van Stabroek. Waarden van 112 km/h werden geregistreerd in Middelkerke, Beitem, Zaventem en Diepenbeek maar haalden dus het criterium van 120km/h niet.

Het KMI formuleerde wel de opmerking dat er zich plaatselijke rukwinden kunnen hebben voorgedaan die zeer lokaal belangrijke windschade hebben veroorzaakt maar die ontsnapten aan de anemometrische metingen in de meteorologische stations.

Op basis van deze opmerking van het KMI was een verder onderzoek door het Vlaams Rampenfonds aan de hand van fotomateriaal vereist om uitsluitsel te geven of de schade door hevige wind voldeed aan de karakteristieken van rukwinden met lokaal karakter (klasse F2 schaal van Fujita).

Uit het technisch verslag van 15 juli 2019, opgesteld door het Vlaams Rampenfonds en gevoegd in bijlage, blijkt dat het weersfenomeen van maart 2019 aan de vereiste wettelijke erkenningscriteria (F2 op de schaal van FUJITA voor rukwinden) voldoet in volgende 85 gemeenten.

Aalst
Aalter
Antwerpen
Assenede
Balen
Beveren
Boechout
Bonheiden
Boortmeerbeek
Bornem
Brasschaat
Brecht
Brugge
Buggenhout
Damme
Deinze
Dendermonde
Duffel
Edegem
Eeklo
Essen
Evergem
Geel
Gent
Gistel
Haacht
Hamme
Hasselt
Heist-op-den-Berg
Herenthout
Holsbeek
Hooglede
Hoogstraten

Jabbeke
Kalmthout
Kapellen
Keerbergen
Kontich
Kortenberg
Laakdal
Laarne
Lebbeke
Lier
Lint
Lochristi
Lokeren
Maldegem
Mechelen
Meerhout
Merchtem
Merelbeke
Meulebeke
Moerbeke
Mol
Niel
Nijlen
Olen
Oostkamp
Opwijk
Oud-Turnhout
Putte
Puurs – Sint-Amands
Ranst
Rijkevorsel
Rotselaar
Schoten
Sint-Gillis-Waas
Sin-Katelijne-Waver
Sint-Niklaas
Sint-Truiden
Stabroek
Steenokkerzeel
Stekene
Temse
Tessenderlo
Tongeren

Vorselaar
Wachtebeke
Wemmel
Wetteren
Willebroek
Wuustwezel
Zandhoven
Zedelgem
Zemst

De erkenning als algemene ramp wordt voorgesteld in het bijgevoegde ontwerp van besluit, met een beperking van de geografische uitgestrektheid van de ramp tot deze 85 gemeenten.

De overige gemeenten worden niet opgenomen in het afbakeningsgebied van de algemene ramp, net zomin als de gemeenten die laattijdig ingediend hebben.

Als bijlagen worden eveneens gevoegd:

- het advies van het KMI van 4 juni 2019 ;
- het technisch verslag van het Vlaams Rampenfonds met betrekking tot de storm en lokale rukwinden;
- het advies van de inspectie van Financiën;
- het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor begroting.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Niet van toepassing.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De erkende gemeenten deelden aan het Vlaams Rampenfonds mee dat er 9.689 schadegevallen werden genoteerd voor een totaal geraamd schadebedrag van 21 274 894 EUR. Het betreft uiteraard steeds een schatting op basis van de voorlopige ramingen van de schade. Een definitief zicht op de schadebedragen zal pas beschikbaar zijn nadat de individuele schadedossiers ingediend zijn. Als we dezelfde verhouding hanteren van de ramp van juni 2016 windhoos en rukwinden, van de totaal aangevraagde schade en de effectief toegekende herstelvergoeding, komt de raming voor de effectief toe te kennen vergoeding neer op ongeveer 7 miljoen euro.

De budgettaire weerslag zal normaliter evenwel nog lager zijn, omdat de raming van de gemeente geen rekening houdt met de Europese staatssteunregels die de vergoeding voor landbouwteelten, die gemiddeld 95% van het aantal schadegevallen inhouden, beperken.

In toepassing van de verordening (EU) nr. 702/2014 van de Commissie van 25 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun in de landbouw- en de bosbouwsector en in plattelandsgebieden op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie met de interne markt verenigbaar worden verklaard, kunnen immers schadelijders, waarvan 30% of minder van de oogst werd getroffen, niet vergoed worden. Het effect op het benodigde budget van deze laatste kan momenteel niet ingeschat worden.

Bovendien kan een schadelijder die voor minimaal de helft van zijn productie is verzekerd, vergoed worden tot maximaal 80% van de geleden schade. Is hij niet verzekerd aan 50%, dan kan hij slechts vergoed worden tot 40% van de schade. Op basis van een extrapolatie van de ramp van mei juni 2018 kunnen we een inschatting doen van het effect van laatstgenoemde regel op het benodigde budget en komen we uit op maximaal 3,34 miljoen €.

De begroting 2020 van het VFLD stelt voor rampen bijkomend 16,2 mio EUR beschikbaar.

Uitgaand van de voorlopige gegevens waarover het Vlaams Rampenfonds voor de ramp van maart 2019 momenteel beschikt, de extrapolatie en het bijkomend afnemend effect van de 30% regel moet het bij het VFLD beschikbare krediet bijgevolg normaliter volstaan voor de afhandeling van de te erkennen ramp van maart 2019.

Overeenkomstig artikel 9 van voormelde EU-verordening zal een beknopte informatie over deze steun toegezonden worden aan de Europese Commissie.

B. ESR-TOETS

Deze ramp heeft betrekking op begrotingsartikel PA0-IPIA2MA-WT, namelijk Rampenschade, erkennen van rampen en behandelen van schade

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten van de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Niet van toepassing.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering waarbij de storm en de rukwinden met een lokaal karakter die hebben plaatsgevonden tussen 9 en 15 maart 2019 als een algemene ramp worden beschouwd en waarbij de geografische uitgestrektheid van deze ramp wordt afgebakend;
- 2° de Vlaamse minister van buitenlandse zaken, cultuur, ICT en facilitair management te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering
De Vlaamse minister van buitenlandse zaken, cultuur, ICT en facilitair management,

Jan JAMBON